

Maturidilik: Ebû Mansur Muhammed b. Mahmud el-Maturidi es-Semerkandi'nin (ö.333/944) görüş ve düşünceleri çevresinde oluşmuş itikadi ekoldür. Maturidilik, özellikle Türkler arasında tanınmış ve kabul edilmiştir. Bu mezhep Türkiye, Kuzey Afrika, Orta Asya, Hindistan, Pakistan, Malezya ve Endonezya'yı kapsayan geniş bir coğrafyaya yayılmıştır.

Dini konularda sadece dinî metinlerde geçen ifadeleri görünen şekliyle (zâhiri) alan gruplar ile dinî metinlerden daha çok akla öncelik veren Mutezile'nin din anlayışını isabetli bulmayan Maturidi, dikkatli bir şekilde dinî nakillerle akli uzlaştırma yoluna yönelmiştir. Maturidiliğin genel prensipleri şöyledir: Allah vardır, birdir, eşi ve benzeri yoktur. İnsanın, akıl yoluyla Allah'ın varlığına ulaşması mümkündür. Çünkü Allah, insandan aklını kullanmasını, düşünmesini ve ibret almasını istemektedir. Bunun için de akıl Allah'ı tanıma konusunda bağımsızdır ancak yükümlülük ifade eden hükümleri tanıma konusunda bağımsız değildir.

Allah her şeyi bir hikmet üzere yaratır. Hiçbir şeyi boşuna yaratmamıştır. İnsanın fiilleri yaratma bakımından Allah'a kesb (kazanma) yönünden insana aittir. İnsana cüz'î irade verilmiştir. Bundan dolayı da insan tüm fiillerinden sorumlu olan bir varlıktır. Büyük günah işlemek insanı dinden çıkarmaz. İman ve amel ayrı şeyler olduğu için büyük günah işleyen kimsenin günahı imanına zarar vermez.

Maturidiliğe göre Allah'ın varlığı ve sıfatları, peygamberlik, ahiret inancı gibi bilgiler akılla kavranabilir. İnsanlar akıllarını kullanarak davranışlarının iyi ve kötü olup olmadığını kavrayabilir. İmanın tamamlanması için amel çok önemlidir. Büyük günah işleyen kimse dinden çıkmaz fakat günahkâr olur, tövbe ederse affedilmesi umulur.